

Advent

Fyra veckor före jul börjar advent. Ordet advent betyder ankomst. I dag är det julafton de flesta väntar på. Men för länge sen i ett land som heter Palestina väntade man på något annat. I Palestina fick de inte bestämma över sig själva. Gud hade lovat dem att ett barn skulle födas som skulle ge dem friheten tillbaka. Han skulle bli världens räddare. Det var barnets ankomst de väntade på.

Adventsljusstaken

Från början satte man adventsljusen i en adventsgran. Det var en liten inomhusgran som man satte på bordet. Man tände 7 ljus varje söndag och hade till sist 28 ljus i adventsgranen. För ungefär 70 år sedan blev det vanligt i hemmen med adventsljusstakar istället. De har fyra ljus, ett för varje söndag.

Adventsstjärnan

Adventsstjärnan är samma som Betlehemsstjärnan. Den visade vägen för de tre vise männen till Jesusbarnet.

Vid den tiden stod planeterna Jupiter och Saturnus så nära varandra att de såg ut som en stor stjärna. Seden att hänga upp en stjärna i fönstret kommer från början från Tyskland.

De första stjärnorna var av papper och med stearinljus i. För ungefär 60 år sedan kom det nya stjärnor med lampa i istället för ett ljus. De var inte lika brandfarliga och man började använda dem.

Adventskalendern

Man började med adventskalender i Tyskland. Kalendern har luckor med små bilder bakom och öppnas en lucka per dag. Adventskalendern räknade dagarna från första advent till juldagen. Den hängde man i ett fönster. Den första svenska adventskalendern kom för ungefär 70 år sedan. Numera kallas det julkalender och räknar dagarna från 1 december till och med julafton. För 45 år sedan började TV sända program till julkalendern.

Julskyltning

Ordet skyltning betyder att affärerna visar vad som finns att köpa. Det började man med i Sverige för ungefär 150 år sedan. Under många år var första advent också skyltsöndagen. Då började affärerna julskyltningen i sina

skyltfönster. Affärerna tävlade om vem som hade det bästa skyltfönstret. Det var vanligt att hela familjen tog sig in till stan för att titta. Numera är det få affärer som väntar till 1:a advent med julskyltningen. De börjar tidigare och tidigare för varje år.

Julstöket

Förr i tiden var det mycket som skulle hinnas med under december månad. Redan i början av december var det dags att brygga julölet och lägga lutfisken i blöt. Innan lucia skulle man ha hunnit med julslakten. Man tog till vara i stort sett allting ifrån slakten. Förutom allt köttet använde man djurens fett, som kallas talg. Det använde man när man stöpte ljus, som var en viktig sak som skulle göras innan julen. Efter lucia började man med det stora julbaket. Det var stora degar som gjordes för brödet skulle räcka länge.

Jultomten

Förr i tiden trodde man att tomten bodde och hjälpte till på gården. Han var liten, klädd i gråa kläder och en röd luva. Man var tvungen att hålla sig väl med hustomten. Annars trodde man att det kunde gå illa för gården. Man fick inte reta honom eller prata illa om honom. Var man snäll mot honom

drog han istället lycka till gården. På julafton fick man inte glömma att ge honom gröt. Glömde man det kunde han hämnas eller lämna gården. Den snälla rödklädda tomten som kommer med julklappar är bara drygt hundra år gammal som tradition. Dagens tomte är ett mellanting mellan Sankt Nikolaus och den svenska hustomten. Sankt Nikolaus var bland annat barnens speciella skyddshelgon.

Finns det några snälla barn... För länge, länge sedan när man firade Sankt Nikolaus dag delade man ut presenter, men bara till de barn som hade varit duktiga. När man sedan slutade att fira hans dag levde ändå traditionen kvar att en julgubbe kom och delade ut presenter. Man flyttade fram utdelningen till julafton. I USA lever också namnet kvar, där kallas ju jultomten för Santa Claus.

Lucia

Som så många andra högtider är Lucia en blandning av olika seder och sagor. Natten före Lucia var årets längsta natt, menade man förr. Då härjade trollen och djuren kunde tala. En sådan natt vågade man inte sova. Man gjorde istället natten till fest: åt sju frukostar, gick runt i gårdarna, skojade och sjöng och tiggde mat. Ett år började några klä sig i vitt och bjuda på kaffe. Ett annat år satte någon ljus i håret och rött band runt midjan.

I en kista i en kyrka i Italien finns skelettdelar av den unga Lucia. Hon var en av de första kristna.

Det finns många sagor om henne men ingen vet om någon är sann. Det här är en:

De som hade makten i Rom ville döda alla kristna. Därför måste de kristna leva gömda. Många bodde i gångar under marken och Lucia gick dit med mat ibland. För att se i mörkret måste hon ha ett ljus. Men hon måste också bära maten så hon satte ljuset på huvudet. En dag blev hon upptäckt och dödad.